

הרע יעבור הטוב יתגבר בעזרת ה'

מבט אופטימי לקראת השנה החדשה

תקציר מהפרק "אופטימיות"
מתוך הספר החדש

« עוד 12 אתגרי האמונה
במאה ה־21 »

הרב חגי לונדין

תקציר מהפרק "אופטימיות" מתוך הספר החדש

עוד 12 אתגרי אמונה במאה ה־21

הדור הבא

חלק שני

הרב חגי לונדין

מו"ל: מיכאל לב

עורכת ראשית: זיוית קליין

עריכה: חיים אקשטיין

עריכת לשון: יערה פריד

עימוד ועיצוב: עינב לוצקי

"דברי שיר" - הוצאה לאור

www.dshir.co.il

לפרטים: 077-3220338 | info@dshir.co.il

© כל הזכויות שמורות למחבר ולדברי שיר

שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בחוברת זו, אסור בהחלט

אלא ברשות מפורשת בכתב מהמחבר ומדברי שיר.

לעילוי נשמת סמ"ר אלעזר (אלי) טסלר הי"ד בן מרתה ודוד

שנפל במלחמת יום כיפור.

לעילוי נשמתם של קדושי סודילקוב שנספו במצעד המוות בשואה.

אלול ה'תשפ"ב, 2022

כיוון חשיבה אחר

בתחילת המאה ה־16 היה מצבו של העם היהודי בכי רע. גירוש ספרד, שהתרחש כעשרים שנה קודם לכן, הותיר את יהדות אירופה חבולה ומצולקת. מצבן של הקהילות היהודיות בצפון אפריקה ובאימפריה העות'מאנית היה מעט טוב יותר, לפי שעה, אולם המרכז התרבותי־יהודי ששכן בספרד נותץ לרסיסים; עלילות דם ורדיפות על רקע דתי היו למכביר; מעבר לארץ ישראל כלל לא בא בחשבון. גם שאר האנושות לא ליקקה דבש וסבלה ממגפות, בערות, דיכוי ושאר מאפייני שלהי ימי־הביניים החשוכים.

באותו זמן התרחש מאורע נוסף; בעיר פוזנן שבפולין נולד ילד ושמו יהודה ליווא בן בצלאל, שברבות הימים הפך לאחד מגדולי הרוח של העם היהודי ונודע בכינוי המהר"ל (מורנו הגדול רבי ליווא) מפראג. בשנת 1578 החל לפרסם את ספריו, שאחד מהם – "נצח ישראל" – עוסק במהותו ובעתידו של העם היהודי. בתחילת הספר מונה המהר"ל שלושה קריטריונים שמגדירים לדעתו קבוצת אנשים פרטיים כ"אומה": הראשון הוא בעלות על נחלה גיאוגרפית; השני הוא התנהלות אוטונומית; והשלישי הוא קיבוץ במקום מרוכז. העם היהודי – מפרט המהר"ל בנימה יבשה – איננו עונה כיום על אף אחד מהקריטריונים: ארץ ישראל איננה בריבונותו; הקהילות היהודיות בחוץ לארץ אינן עצמאיות; העם היהודי מפוזר ברחבי תבל. 'מהי המסקנה מהנתונים העגומים הללו?' תוהה המהר"ל, ועונה בפשטות: זוהי ראייה והוכחה ברורה לגאולה.

כדאי לעיין מעט ולהיכנס ל"ראש המהר"ל" כדי להפנים את צורת החשיבה שלו: סקירה עיתונאית של הנתונים הללו אמורה להביא אותנו למסקנה הפוכה לחלוטין. הייאוש שזועק מכל פינה אמור להוביל אותנו לתחושות מחנק ולתחזית שסופו של הלאום היהודי קרוב. אולם המהר"ל, בעיצומה של אפלת הגלות, מעניק לנו כיוון חשיבה אחר: יש אֱלֹהִים. במילים אחרות: הטוב מנצח תמיד. מצבו הטבעי של העולם הוא הטוב, ומה שטבעי מוכרח להתממש, "אי אפשר שיהיה הבלתי טבעי נעשה טבעי", כדבריו. אם נצא מתוך נקודת הנחה שייעודו של העם היהודי לשוב לריבונותו הוא חיובי, אז הוא יתממש בסופו של דבר. אם המציאות העכשווית מציירת תמונה הפוכה – אל חשש, נמתין ארבע־חמש מאות שנים והכול יסתדר. בקטנה.

הפסוק הראשון בתנ"ך הוא "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים" ². אדם מאמין יוצא תמיד מתוך הנחת מוצא אופטימית. אמונה בא־לוהים אינה סיסמה ריקה מצד אחד ואינה מחשבה נאיבית שהכול טוב מצד שני, אלא הכרה ברורה בכך שהמציאות איננה הפקר ולכן היא חיובית במהותה. הטוב תמיד מוצא את דרכו לניצחון. זוהי אומנם תחושה קיומית, אולם טביעות האצבע שלה ניכרות בביטוי גם במהלך ההיסטוריה. חזונו של המהר"ל אומנם התממש באופן מלא רק לאחר כארבע מאות שנים, אבל כבר בחייו הוא זיהה וקידם תהליכים של התאוששות – תרבותית, לאומית וחברתית – שניצניהם החלו להתממש דור אחד לאחריו, בתחילת עידן החסידות בעם היהודי והרנסנס העולמי.

כל דבר שיכול להשתבש, משתבש?

אף שאנשים פסימיים אוהבים לראות את עצמם כריאליים ומפוכחים, המציאות האובייקטיבית שונה מהעולם הקודר שהם מציירים. דוגמה מאפיינת היא אחד מכללי הפסימיות הידועים בשם "חוק מרפי". ה"חוק" נקרא על שם אדוארד מרפי, מהנדס פיתוח בחיל האוויר של ארה"ב, שהיה בין עורכי ניסוי שנועד לבחון את הסבילות האנושית לכוח הכבידה בזמן האצה מהירה. הניסוי השתבש בשל טעות אנוש, ומרפי התבטא בהומור ש"אם יש יותר מדרך אחת לעשות פעולה, אחת הדרכים תסתיים באסון, אז מישוהו אכן יעשה אותה כך".

ישנן גרסאות שונות להסברת כוונתו של מרפי; לפי ההסבר המקובל, הוא פשוט התכוון לומר שיש לשקול את כל האפשרויות לפני ביצוע ניסוי. בין כה וכה, המשפט קיבל חיים משל עצמו, ועבר עיבוד לנוסח מקוצר: "כל דבר שיכול להשתבש, משתבש".

הניסוי של מרפי פחות רלוונטי לנושא שלנו, אולם ההתלהבות שבה התקבל המשפט בתרבות המערבית היא נושא לדיון.

אם "חוק מרפי" משקף את המציאות לאמיתה, וכל דבר אכן משתבש, איננו אמורים לשרוד בעולם ולו לשנייה. התקרה הייתה אמורה לקרוס על ראשו הבוקר; רכבנו היה צריך להידרדר לתהום בנסיעה למקום העבודה; בעת קריאת השורות הללו היינו צריכים לחוות דום לב, חלילה.

המציאות היא שונה. רובנו קמנו בבוקר; מערכת גופנו מתפקדת באופן סביר; מעלינו יש קורת גג; אנו שבעים; הרכב שלנו נוסע היטב ומביא אותנו ליעדנו בשלום; רוב הזמן אנו מתנהלים ברמת חיים תקינה ובחיי משפחה נורמטיביים. בתוך המכלול הזה, ייתכן שאנו חווים כעת כאב ברגל או מתוסכלים מנציג שירות הלקוחות שאינו זמין בטלפון. מדוע הטוב הכללי מתגמד בנפש לעומת הרע המקומי? מדוע אנשים מהנהנים בהסכמה בעת שהם שומעים משפטים פסימיים פופולריים, כדוגמת "פסימי זהו אופטימי עם ניסיון", ומשוכנעים שחוק מרפי משקף במדויק את חייהם?

סבלנות ופרופורציה

השורש לפסימיות, וגם לאופטימיות, אינו מדעי אלא נפשי.

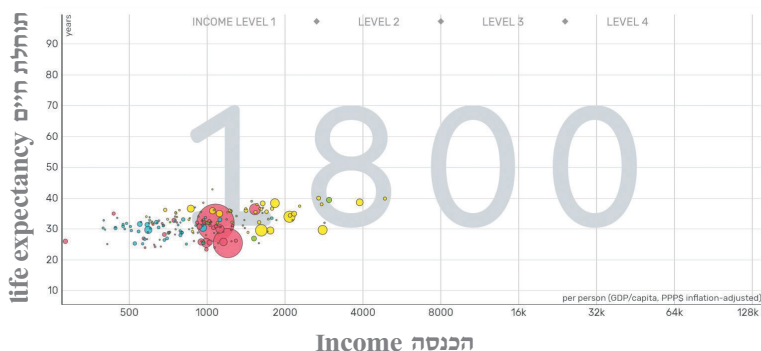
אדם מטריאליסט (גלגולו המודרני של האדם האילי הקדום) נוטה לפסימיות. בעיניים מטריאליסטיות, הנחת המוצא היא שאין דבר מעבר לחוויה החושנית. אם מביטים על החיים דרך משקפי החומר לבדם, המציאות אכן יכולה להטעות. החומרנות ממששת את הכאן והעכשיו, תהליכים ארוכים אינם נקלטים בשדה הראייה שלה, וכיוון שהמבט הוא לטווח הקצר – נדמה שהרוע מנצח. מבט חומרי אינו יכול אומנם להתעלם מהטוב שקיים במציאות, אולם הוא מצפה שיופיע באופן שלם, ומיד. המילה **אופטימיות** נגזרת מהמילה הלטינית Optimum, שמשמעותה "הטוב ביותר", ואילו מקורה של המילה פסימיות במילה Pessimus, שפירושה "הרע ביותר"; התרבות המערבית מחפשת חוויות קצה, ומכיוון שהיא אינה מצליחה לחוות ברגע נתון את "הטוב ביותר", היא בורחת לדמיון שהמציאות כעת היא "הרע ביותר". אחד מגדולי פרשני התנ"ך, המלבי"ם (רבי מאיר לייבוש בן יחיאל מיכל, 1809–1879), שם ליבו לעובדה ש"יאמרו רוב האומות בחידותיהם ושיריהם כי מן הפלא שיימצא בזמן דבר טוב, אמנם רעותיו רבות ומתמידות"³. כלומר, בפולקלור העולמי הטון הפסימי הינו הדומיננטי. כך גם בדמיונה העשיר של התרבות המערבית: כמעט בכל סרט או ספר בדיוני מתוצרת תרבות זו התחזית לעתיד היא אפוקליפטית – אסונות טבע, שואה אטומית או פלישת חייזרים.

אופטימיות יהודית איננה ציפייה "לטוב ביותר" ולא "לרע ביותר", אלא לטוב שילך וינצח לאיטו במהלך ההיסטוריה – האישית, האנושית והקוסמולוגית. הטוב

אינו מופיע בבת אחת אלא לאִטו; קוראים לזה פרספקטיבה או "אופטימיות מתפתחת".

פעם לא היה טוב יותר

אחת הדרכים לטפח מבט של "אופטימיות מתפתחת" היא הרחבת טווח הראייה ההיסטורי, או בשפה חז"לית – זיהוי "ההשגחה הא־לוהית" בסדר הדורות. הגרפים שלפניכם⁴ ממחישים את ההתפתחות הכלכלית והבריאותית של מדינות העולם בין 1800 ל־2020. כל נקודה בגרף מסמלת מדינה אחרת וצבעה נקבע לפי מיקומה על פני הגלובוס (ראו מקרא), גודל הנקודה משקף את גודל האוכלוסייה. ציר ה־y האנכי מציין את תוחלת החיים הממוצעת באותה מדינה, וציר ה־x האופקי מציין את ההכנסה השנתית הממוצעת. גם ללא הבנה מעמיקה בסטטיסטיקה, העיקרון מובן: ככל שהנקודה ממוקמת למטה ובשמאל הגרף – המדינה חולה וענייה יותר; ככל שהנקודה ממוקמת למעלה ובימין הגרף – המדינה בריאה ועשירה יותר. לצורך העניין, לא נסתכל על מדינה זו או אחרת אלא על האנושות ככלל.

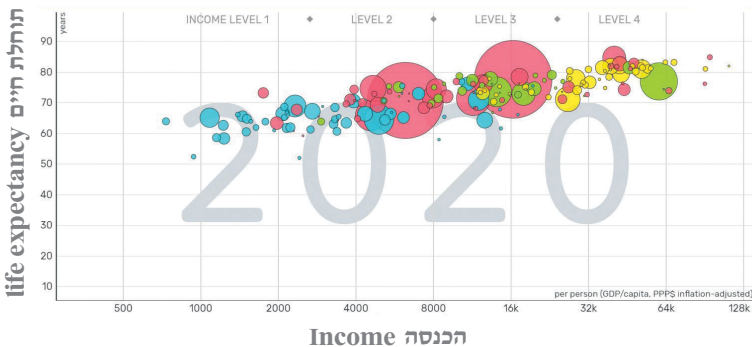
<<< גרף א: פעם לא היה טוב יותר.

<<< מקרא: הצבעים בגרפים משקפים את המדינות השונות, על פי היבשות במפה זו.

גרף א משקף לנו את מצבה של האנושות בשנת 1800. שימו לב: לא מדובר בעולם העתיק או בימי הביניים, אלא רק כמה דורות אחורה. תוחלת החיים העולמית בשנת 1800 נעה בין עשרים ושלוש לארבעים ושלוש שנים; הכנסה ממוצעת לשנה נעה בין 400 ל-3000 דולר של זמננו, למעט ארצות אחדות שחורגות מטווח הכנסה זה. במילים אחרות: אנושות חולה וענייה.

כעת נביט בגרף ב:

<<< גרף ב: החיים הטובים

זו תמונת מצבה של האנושות בשנת 2020. תוחלת החיים נעה בין חמישים ושתיים לשמונים וחמש שנה; ההכנסה לנפש נעה בין 1,000 ל-64,000 דולר, למעט ארצות אחדות שחורגות מטווח הכנסה זה. האנושות בריאה יותר ולרוב עשירה יותר.

בפעם הבאה שתפגשו בטיפוס "מפוכח", שיתאר בנימת פטרונות יודעת-כול כמה רעים חיינו כעת ויתרפק על זיכרונות עבר דמיוניים בסגנון "פעם היה טוב יותר" – דעו שנפגשתם עם אדם הסובל ממחלת הפסימיות, שהסימפטומים שלה הם מרידות אישית וחוסר קשר למציאות.

עובדתית, פעם לא היה טוב יותר אלא רע יותר. חיי האנושות בעבר היו קשים ואומללים. מלבד תוחלת החיים והשפל הכלכלי, אנשים בעבר חיו בתנאים קשים מנשוא. אחת הסיבות המרכזיות לתוחלת החיים הנמוכה בשנת 1800 היא תמותת תינוקות. שריד למצב העגום הוא ההלכה היהודית שאין יושבים

"שבעה" על תינוק שנפטר בטרם מלאו לו שלושים יום;⁵ הסיבה היא, בין השאר, שלפני גיל שלושים יום ממילא הייתה רק סבירות נמוכה שישורד. בעבר, בעידן שבו לא היו אמצעי מניעה נגישים, אישה ממוצעת הייתה אמורה ללדת במהלך שנות הפוריות שלה כעשרה ילדים לכל הפחות. כיצד, אם כן, המשפחה הממוצעת דאז לא מנתה שתיים עשרה נפשות? מפני שגם אם נולדו עשרה ילדים, מתוכם שרדו מעטים, אם בכלל. סיכויי ההישרדות של אימם, אגב, לא היו יותר מעודדים: הנתון המוערך בנוגע לתמותת יולדות בתחילת המאה ה־19 הוא כחמישים אחוז.

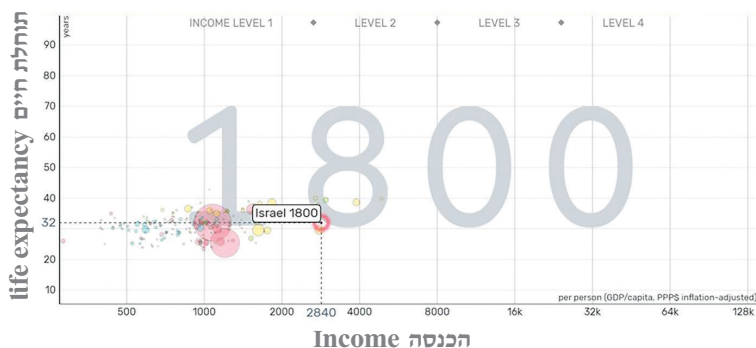
הדוגמאות האקראיות הללו רק ממחישות את העובדה הטריטוראלית, שבכל יום שעובר אנו מתרחקים צעד אחד מן הגיהנום שחיו בו הדורות הקודמים ומתקרבים לגן העדן עלי אדמות. אנו חיים כעת בתקופה המאושרת ביותר בתולדות המין האנושי, וצאצאינו יחיו בתקופה מאושרת עוד יותר.

במישור הרוחני הנתונים פחות מדידים, אולם בניגוד לדתות מסוימות ולתנועות סוציאליסטיות שמנסות לשכנע כי עוני וחולי מביאים לאושר – היהדות גורסת שישנו מתאם בין עלייה ברמת החיים הכלכלית והרפואית ובין פריחה תרבותית ורוחנית. בטווח הארוך העושר מביא לחיפוש אחר משמעות, וחיפוש אחר משמעות מביא לאושר. ככל שהדורות מתקדמים בני האדם נעשים מאושרים יותר, ועידן האושר מכונה בלשון היהדות "גאולה". זאת הסיבה לכך שהמאה ה־21 היא מאה של רנסנס אמוני באנושות. נסתפק בציון העובדה שבין שמונים לתשעים אחוזים מאוכלוסיית התבל מצהירים שהם מאמינים בא־לוהים; נתון מפתיע, בהתחשב בעובדה שהוא מתקיים לאחר כמאה וחמישים שנות שליטה תרבותית אגרסיבית של אתאיזם.

התקופה הטובה ביותר בהיסטוריה היהודית

המבט האופטימי מעלה הילוך כאשר אנו מתמקדים במדינת ישראל. זהו גרף המתעד את מצבה של ארץ ישראל בשנת 1800:

<<< גרף ג: רק חול וחול

בתחילת המאה ה-19 תוחלת החיים בארץ ישראל הייתה קצת יותר משלושים שנה; ההכנסה השנתית לנפש הייתה כאלפיים ושמונה מאות דולר, בדומה לנתונים על שאר אוכלוסיית העולם. מלבד זאת, בארץ ישראל לא הייתה אז כמעט אוכלוסייה, רק מעט נוודים ערביים נכחו בה, והיקף החקלאות והכלכלה היה מזערי.

לעומת זאת, כך נראית ארץ ישראל, או ליתר דיוק מדינת ישראל, בשנת 2020:

<<< גרף ד: רק להגיד תודה

תוחלת החיים במדינת ישראל, נכון ל־2020, היא שמונים ושתיים שנים; ההכנסה השנתית לנפש היא כ־40,000 דולר ועוד היד נטויה. אם רוצים לבדוק גם את נתוני עולם הרוח – נכון לשעת כתיבת שורות אלו, בעולם הישיבות והמדרשות הציוניות בישראל לומדים כ־30,000 גברים ונשים במסגרות קבועות, נוסף על כ־140,000 לומדי תורה בעולם החרדי. סך הכול כ־170,000 לומדים קבועים – לא כולל לומדי דף יומי ושאר קובעי עיתים לתורה. כמות לומדים שכזאת לא הייתה בארץ ישראל ב־1800, וכנראה גם לא באלפיים השנים האחרונות. לשם השוואה, בשנת תש״ח היו בארץ רק 400 בחורי ישיבה רשומים.

מדינת ישראל היא נס מהלך: קרוב לשמונה מיליון יהודים מוקפים ב־160 מיליון מוסלמים במעגל ראשון, וכחצי מיליארד מוסלמים במעגל שני; המדינה נאלצת להשקיע כ־5% מהתמ״ג (תוצר מקומי גולמי) שלה בהוצאות ביטחון (לשם השוואה: ארה״ב משקיעה 3%); אין בה כמעט אוצרות טבע; היא הוקמה רק כשבעים שנה קודם לכן, בידי מהגרים מארבע קצוות תבל. למרות כל הנתונים הללו, ישראל היא כיום בין המדינות בעלות תוחלת החיים ורמת החיים הגבוהות בעולם. אנו אמורים לכרוע ברכ בכל יום, ולהודות לקדוש ברוך הוא על המצב שבו אנו נמצאים.

תורת האופטימיות בהתמודדות לאומית

למרות הפריחה הבלתי נתפסת של מדינת ישראל לא חסרים נביאי זעם מטעם עצמם, שמבשרים אחת לכמה שנים על סופה הממשמש ובא של המדינה. הגורמים לסופנו המתקרב הם כמה בעיות שלטענתם אינן פתירות: א. העימותים המתמשכים מול מדינות ערב וארגוני הטרור נדמים כסבבי לחימה ללא מוצא; ב. נתינים זרים הולכים ומתרבים בתוככי מדינת ישראל; ג. השנאה לישראל והאנטישמיות כלפי העם היהודי ברחבי העולם הן פתולוגיות; ד. החברה הישראלית מצויה בפערים חברתיים ופילוגים פנימיים שמחלישים את חוסנה הלאומי; ה. חלקים מהציבור הישראלי איבדו לחלוטין את האמון בצדקת הדרך, הן היהודית והן הציונית.

המסקנה מכל האמור לעיל היא שיש לוותר על נכסים לאומיים; להיכנע לתכתיבים זרים; לטשטש את הזהות היהודית והלאומית ולחתור ל״מדינת כל אזרחיה״. בגרסאות פרוגרסיביות יותר, הפתרון הוא להגר מן הארץ ולנטוש

את רעיון המדינה. תחושת הייאוש מחלחלת עד כדי כך שאף אלה שנאבקים כנגד המגמות הללו – בחיזוק ההתיישבות, בתמיכה בכוחות הביטחון, בעידוד תקשורת והסברה לאומית ויהודית – עושים זאת לעיתים בתחושת דכדוך של קרב מאסף.

גם כאן תורת האופטימיות נחלצת לעזרתנו. הנחת המוצא האמונית היא ש"נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשָּׁקֵר וְלֹא יִנָּחַם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם"⁶, או במילים מודרניות: העם היהודי שרד צרות קשות מאלו. עברנו את השואה וגם את מלחמת יום הכיפורים. באופטימיות זהירה אפשר למקד את המבט בטוב שסביבנו, ולהניח שהוא רק ילך ויתעצם:

א. מדינת ישראל כיום היא אימפריה אזורית. אנו מוקפים במדינות ערב מתפוררות ובארגוני טרור קיקיוניים. האירועים הביטחוניים הם מטרד מכאיב, אך אין בהם איום קיומי על הלאום היהודי במדינתו; מסבב לסבב אנו מתחזקים והם נחלשים. אופטימיות איננה שאננות, והיערכות מול האיומים המתחדשים נדרשת כתמיד, אבל בתמונה הכוללת – הפערים הצבאיים, הטכנולוגיים, הכלכליים והאנושיים בינינו ובינם רק הולכים וגדלים.

ב. אזרחי המדינה שאינם יהודים משלימים ברובם – מי מרצון ומי בחוסר ברירה – עם התלות שלהם במדינת ישראל. ככל שהנחישות הלאומית שלנו תלך ותתגבר, כך יותאמו התנאים לאותם המעוניינים לחיות תחת החוק הישראלי וינקטו צעדים כנגד המיעוט שאינו כזה. הדמוגרפיה הולכת לכיוון היהודי (בניגוד לנבואות הזעם של הפסימיסטים לאורך שנות המדינה), ויש לעשות הכול כדי לחזק ולעודד את המגמה החיובית ולהילחם כנגד אלו שמנסים לשנות אותה.

ג. אף שהערבים שולטים בדעת הקהל העולמית, הן בגלל כמותם והן בגלל הרוח הפרוגרסיבית השולטת בתרבות המערבית, ההיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל מוכיחה שאין זה משנה את התמונה הכוללת. עליונותה הכלכלית והביטחונית של ישראל גורמת בסופו של דבר גם לארצות ערב, כבר עכשיו, לבקש את קרבתה; בשלב הראשון מתוך אינטרסים, ובשלב השני מתוך הכרה מוסרית.

ד. העם היהודי נמצא כעת במצב הכלכלי הטוב ביותר בתולדותיו. רמת החיים במדינת ישראל היא בין הגבוהות בעולם וכולם נהנים מכך. הפערים החברתיים – שהם תוצר בלתי נמנע של הטבע האנושי – הולכים ומצטמצמים

ככל שהכלכלה מתחזקת. מדינת ישראל היא אימפריה של צדקה, הן ברמת המערכות הלאומיות והן ברמת העזרה האישית. האופי הישראלי אינו מכוער אלא יפה מאוד: נמרץ, יצירתי, חברותי וגם קצת דעתני ועקשן, לא כמו באירופה הקרירה והגוססת. החסד והעזרה ההדדית הם ערכים עליונים בחברה הישראלית, והם ניכרים בימי שגרה ועוד יותר בימי חירום.

ה. גם בנוגע לכרסום בחוסן הלאומי והיהודי, השד מפחיד הרבה יותר ממה שהוא באמת. קיים פער אדיר בין קבוצה קטנה ורעשנית של אנשי תקשורת, אקדמיה ומשפט ובין רובו המוחלט של הציבור היהודי שהוא לאומי ומסורתי. הנזק שגורמת אותה קבוצה הוא איום (הם גם אלה שמנסים להציג מצג שווא של מדינה מפולגת העומדת על סף תהום, כדי להעניק משקל יתר לדעותיהם), אבל הם מפסידים, הן דמוגרפית והן תרבותית; אין להם ילדים, תרתי משמע. בלשון תורת הקבלה' תופעה זו מכונה: "אל אחר איסתריס ולא עבד פירין" (עבודה זרה מסורסת היא, ואינה עושה פירות). אפשר להבחין במגמה הזו בכל סקר, בכל תוצאת בחירות, במדדים דמוגרפיים, באחוזי התלמידים במערכות החינוך ובתרבות העממית הפופולרית. לא מופרך לשער שבעוד כשלושים שנה רוב אזרחי המדינה יגדירו את עצמם שומרי מצוות או בעלי זיקה למסורת, ברמה זו או אחרת. זה לא פחות סביר מכל התמורות שאירעו בחברה הישראלית בעשורים האחרונים (במישור הפוליטי, למשל, רק לפני כמה עשרות שנים המילה "שמאלני" הייתה מזוהה עם הרוב השולט, שלא לדבר על המילה "סוציאליסט" שזכתה פעם למעמד מכובד).

בטווח הקרוב – אנו צועדים בבטחה לקראת מדינה עשירה, בעלת עשרות מיליוני אזרחים ורוב יהודי־מסורתי מוצק; בטווח הרחוק – עתיד עוד יותר מזהיר לפנינו, חזון שהיהדות מכנה אותו "ימי בית המקדש השלישי". כל האמור לעיל אינו אמור לפתח אצלנו אדישות ביחס לבעיות; אדרבה, הוא צריך לגרום לנו להסתער עליהן במשנה מרץ, אולם לא כהיגררות לקרב מאסף אלא כיציאה לקרב ניצחון. בינתיים דרושה המון סבלנות והכרה שתהליכים מתממהים, אבל מתרחשים בסוף.

תורת האופטימיות בהתמודדות אישית

בעת עמידה מול התמודדות אישית – בריאותית, משפחתית, כלכלית או רוחנית – חובה על כל אחד ואחת מאיתנו לשנן את כל העקרונות דלעיל. נוסף

על כך, יש כמה דרכים מעשיות שכדאי לסגל באופן אישי כדי לפתח עמידה איתנה מול הנטיות הפסימיות.

רוב ההפחדות שאנו צורכים מגיעות דרך ערוצי התקשורת. התחזיות הפסימיות המושמעות בתקשורת הן פחות שיקוף של נתוני אמת ויותר משאלות לב של אנשים מסוימים. אפשר להגדיר אותם כאנשים שרע להם, והם רוצים שלכולם יהיה רע. מעבר לכך, התקשורת פסימית במהותה מפני שהיא ממששת את המציאות במבט חומרני-עכשווי, שבו באופן טבעי הפתרונויות אינם ניכרים מיד. המבט האופטימי דורש מבט שכלי מופשט וארוך טווח, ואילו הרגש פונה לפחדים שלנו על מנת לצבור רייטינג לטווח קצר. לכן, על מנת לפתח אופטימיות, חובה להתנתק מעט מהרעש התקשורתי. שמיעת חדשות פעם ביום, לדוגמה, מעניקה את האינפורמציה הנדרשת לתפקוד נורמטיבי ללא תופעות לוואי פסימיות; התבוססות מעבר לכך במדמנה התקשורתית היא מתכון בטוח לפיתוח תחושות דיכאון (אלא אם כן מדובר באתר עיתון "הארץ", החושש מפני עלייתם של "כוחות האופל" הדתיים והלאומיים, ברוך השם, ותמיד כיף לקרוא אותו...).

בהתמודדות האישית צריך לדעת כיצד להתנהל נכון מול נתונים מבשרי רעות. ישנם כמובן אינסוף ניתוחים סטטיסטיים בנוגע לכל תחום בחיינו, ובכל אחד ואחד אכן ישנן בעיות ודברים שצריך לשפר – אולם השורה התחתונה היא שמדור לדור חיינו נעשים טובים יותר. זו הקרקע המוצקה שעליה אנו צועדים בבטחה גם לתיקונו וקידומו של מצבנו האישי הנוכחי.

בסוף שנת הלימודים אני נוהג לצייד את תלמידיי ותלמידותיי, שמצויים בשנות העשרים המוקדמות של חייהם, ב"נבואה" מה יתרחש עימם בעתיד. התחזית אומנם פשוטה, והצעירים והצעירות הללו היו יכולים להגיע אליה בעצמם, אלא שבתור בוגרי תרבות הפוסטמודרנה ששידרה להם אחרת, הם רק חיפשו מבוגר שיאמר להם את צמד המילים הטריטוריאלי ביותר בהיסטוריה – יהיה טוב.

העתיד שאני צופה להם הוא שהם יסיימו את לימודיהם בהצלחה; ישרתו את מדינתם בגאווה; ייפתחו לפנייהם מרחבים אינסופיים של תחומי עיסוק שמותאמים לכישוריהם; הם ישתלבו בעולם המקצועי, הקהילתי והרוחני של ימינו, המגוון והמכיל; הם יינשאו ויקימו משפחה לתפארת; רוב הגברים לא יהיו מכים ורוב הנשים לא תהיינה חלשות; הורים וילדים מטבעם יאהבו זה

אל תתנו לכסף שלכם להתאדות

משקיעים
באמונה
מקום בטוח לכסף שלכם

בטוחה
נדרגת
ערכות חברה
לכספי ההשקעה

החל מ- **200,000** ש"ח

השקעה למשך 3 שנים

072-3951096 חייגו:

bemuna.co.il • invest@bemuna.co.il

הנני

בית המדרש לשליחות

כנשיאות הרב שמואל אליהו שליט"א

מבית ראשיהודי

נפתחה ההרשמה לשנת תשפ"ג

תוכנית ערב שבועית, 16 מפגשים

תל אביב (שני) | חדש! ירושלים (רביעי)

טובי המרצים, הנושאים והכלים בתחום הקירוב

בהשתתפות:

הרב שמואל אליהו • הרב חיים איידלס • הרב פרץ איינהורן • הרב לביא אנגלמן • הרב איתי אסמן
הרב יעקב אריאל • ישראל גורן • הרב עופר גיטין • גבי דניאל • הרב קובי וולק • הרב יהושע וידר
ישראל זעירא • הרב אסף טבצניק • הרב יגאל לוינשטיין • הרב חגי לונדון • ד"ר שמחה ליבוביץ'
הרב מאיר נאמן • הרב יהונתן נמדר • הרב יעקב קרוגר • הרב משה שילת • הרב יהושע שפירא
• הרב אורי שרקי ועוד ועוד...

בואו לאחוז, לאהוז, אהאמין ואקרז!

